

ИЗВЕШТАЈ

**од работата на Надзорниот одбор на
Комерцијална банка АД Скопје во 2024 година,
колективно и од аспект на поединечните членови**

1. ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА И СТРУКТУРА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР

Согласно Законот за банките и Статутот на Банката, Надзорниот одбор се грижи за утврдување на деловната политика на Банката, ги утврдува и ги донесува плановите, програмите и другите општи акти врз основа на кои работи Банката, постојано го следи работењето на Банката, ги следи и ги анализира извештаите на супервизорската контрола над Банката и други извештаи од НБРСМ и презема други мерки за усогласување и работење на Банката согласно законските и подзаконските прописи.

Во рамките на овие надлежности, а притоа имајќи ја предвид и Програмата на мерки и активности на деловната политика за 2024 година, донесена од страна на Надзорниот одбор на Банката, Надзорниот одбор во овој извештаен период своите активности и работење особено ги насочи кон успешното работење на Банката, квалитетно и континуирано управување со ризиците во работењето, задржување на водечката позиција на Банката во банкарскиот систем во Република Северна Македонија, планирање и развој на нови производи и услуги на пазарот, усогласување на актите и политиките со измените во законската и подзаконската регулатива, заштита на информативниот систем, усогласување на каматните стапки со општите услови на пазарот и активностите сврзани со наплата на проблематичните побарувања.

Своето работење и активностите Надзорниот одбор главно ги остваруваше на своите редовни седници кои се одржуваа најмалку еднаш квартално.

Во 2024 година, согласно Законот за банките и Статутот на Банката, Надзорниот одбор функцијата ја остваруваше во состав од 7 члена, и тоа во периодот од 01.01.2024 година до 20.05.2024 година во следниот состав:

- Сава Димитрова, независен член и Претседател,
- Таки Фити, Заменик-претседател,
- Горан Антевски, член,
- Сашо Наумоски, член,
- Александра Максимовска Стојкова, независен член,
- Ванчо Чифлиганец, член и
- Фатмир Етеми, член.

Во периодот од 29.05.2024 година до денес Надзорниот одбор функцијата ја остварува во нов состав од 7 члена, и тоа:

- Александра Максимовска Стојкова, независен член и Претседател,
- Ванчо Чифлиганец, Заменик-претседател,
- Горан Антевски, член,
- Сашо Наумоски, член,
- Петар Теговски, независен член,
- Ивана Милковска Симева, член и
- Фатмир Етеми, член.

Членовите на Надзорниот одбор на Банката се именувани на седницата на акционери на Собранието одржана на 27.03.2024 година, а мандатот им трае до 28.05.2028 година.

Во периодот јануари – декември 2024 година, Надзорниот одбор одржа 10 седници.

Во периодот меѓу две седници, Надзорниот одбор донесуваше одлуки и други акти и со писмена согласност на членовите.

2. ИЗВРШУВАЊЕ НА НАДЗОРНАТА ФУНКЦИЈА

Надзорниот одбор постојано го следеше работењето на Банката и на месечна основа ги разгледуваше извештаите на Управниот одбор за остварените финансиски резултати на Банката. Надзорниот одбор го следеше движењето на сите финансиски показатели, билансот на состојба, билансот на успех, профитабилноста и ликвидноста на Банката, депозитите на правни и на физички лица, остварените приходи и расходите на Банката со нивната структура, сопствените средства, стапката на адекватност на капиталот, причините за подобрувањата и влошувањата на портфолиото на Банката, наплатата на проблематичните побарувања, преземениот имот врз основа на ненаплатени побарувања, како и сите останати значајни прашања од работењето на Банката. Надзорниот одбор, заедно со Управниот одбор, редовно расправаше за состојбите во банкарскиот сектор, општите состојби во стопанството во Република Северна Македонија, како и за сите други прашања кои може да имаат влијание врз работењето на Банката.

Надзорниот одбор редовно и постојано остваруваше надзор врз работењето на Банката, Управниот одбор и другите органи на Банката. Надзорниот одбор постојано ја следеше ликвидноста и другите значајни параметри за успешно остварување на функциите на Банката, при што беа донесувани одлуки и предлагани мерки за нивно одржување и подобрување.

Својата надзорна функција Надзорниот одбор ја остваруваше преку:

- редовно разгледување на извештаите за работењето на Банката и другите извештаи изготвени од страна на Управниот одбор,
- одобрување на политиките за управување со ризиците, политиката за сигурност на информативниот систем и другите политики за вршење на финансиските активности на Банката,
- разгледување на извештаите на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, Друштвото за ревизија, Самостојната дирекција за внатрешна ревизија и Самостојната дирекција за контрола на усогласеноста на работењето на Банката и спречување перење пари,
- утврдување лимити за вкупна изложеност спрема поединечно лице над 20 % од сопствените средства на Банката,
- одобрување трансакции со поврзани лица со Банката во износ над 6.000.000,00 денари,
- одобрување на плановите и програмите за работа, финансискиот план на Банката, годишниот план за внатрешна ревизија,
- одобрување на годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работењето на Банката,
- разгледување на извештаите на супервизијата и другите извештаи доставени од Народната банка и други надлежни институции, преземање

- мерки и редовно следење на активностите за надминување на утврдени неусогласености и слабости во работењето на Банката,
- други активности согласно законската и подзаконската регулатива и интерните акти на Банката.

Во рамките на своите надлежности утврдени со Законот за банките, подзаконската регулатива на Народната банка и Статутот на Банката, Надзорниот одбор презеде голем број активности и донесе повеќе акти со кои се утврдуваат деловните политики и стратегии во банкарското работење и други акти сврзани со работењето на Банката.

3. ПОЗНАЧАЈНИ АКТИ ДОНЕСЕНИ ОД СТРАНА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР

Политиките, одлуките и другите акти од надлежност на Надзорниот одбор се изготвени и предложени од страна на Управниот одбор, Кредитниот одбор или Одборот за управување со ризиците. Во извештајниот период, позначајни акти донесени од страна на Надзорниот одбор се:

- **Програма на мерки и активности на деловната политика и финансиски план на Комерцијална банка АД Скопје за 2024 година**

Надзорниот одбор ја усвои Програмата на мерки и активности на деловната политика и финансиски план на Комерцијална банка АД Скопје за 2024 година, која претставува основен документ во процесот на годишно планирање усогласен со Развојниот план на Банката за периодот 2024-2026 година и истата одговара на природата, видот и обемот на финансиските активности што ги врши и кои во идниот период планира да ги врши Банката, во услови на очекувани промени во деловното и макроекономското опкружување. При изработката на деловната политика и финансиските проекции е земено предвид прифатливото ниво на ризик кое е утврдено со Стратегијата за преземање и управување со ризиците на Банката. Во рамките на деловната политика е дефинирана мисијата на Банката, корпоративните вредности, како и клучните стратешки и деловни цели со мерки и активности за нивно остварување, имајќи ја предвид донесената Политика за одржливост на Банката. Во текот на годината, Банката на редовна месечна, квартална и полугодишна основа го следи исполнувањето на деловната политика и ја оценува потребата од нејзино ревидирање.

- **План за континуитет во работењето на Банката**

Планот за континуитет во работењето на Банката претставува стратегија во рамки на Политиката за сигурност на информативниот систем на Банката кој ги поставува основите за воспоставување на деловните операции на Банката во случај на нивен неочекуван прекин. Прекин на деловните процеси подразбира состојба во која Банката не е способна да ги исполни своите деловни обврски од причини кои не може да ги контролира или во случаи кога Банката е физички или телекомуникациски оштетена, односно не се достапни нејзините информатички системи, човечки ресурси и средства за работа. Целта на Планот е минимизирање на финансиската загуба на Банката, реставрација и продолжување на сервисноста кон клиентите и намалување на негативните ефекти кои може да влијаат врз остварување на стратешките планови на Банката (репутација, оперативност, ликвидност, пазарна позиција и друго).

- **Кредитна политика и постапки на Комерцијална банка АД Скопје**

Кредитната политика и постапки на Банката на секои 18 месеци редовно се ревидира и доставува до Надзорниот одбор на Банката како нов основен текст. Во неа се содржани измените и дополнувањата донесени во претходниот период од 18 месеци, како и техничките измени и дообјаснувања на одредени пропишани постапки и активности, кои соодветствуваат на тековните процеси и пракса на работење пропишани и регулирани дополнително со одделни Упатства и Процедури во доменот на кредитирање на нефинансиски правни лица, во согласност со законската и подзаконската регулатива на НБРСМ.

- **Политика за инвестирање во хартии од вредност на Комерцијална банка АД Скопје**

Политиката за инвестирање во хартии од вредност претставува ажурирање и имплементирање на сите направени измени и дополнувања во периодот од донесување на Политиката во 2013 година до денес, како и утврдување на правила и лимити за инвестирање во хартии од вредност во странство. Заради поголемиот број измени и дополнувања, Политиката за инвестирање во хартии од вредност е направена како нов документ. Во делот за правила за инвестирање во ХВ издадени од странски издавачи е дефиниран минимум кредитен рејтинг кој треба да го имаат ХВ во кои ќе инвестира Банката. Предвиден е исклучок од минимум кредитниот рејтинг кај тргување за сметка на клиенти бидејќи ХВ веднаш се продаваат (купопродажбата е по договор). Друг дефиниран исклучок е дека Банката може да инвестира во ХВ кои не го задоволуваат минимум кредитниот рејтинг со одлука на орган на Банката (ОУР-НО). Направено е ажурирање на текстот кој се однесува на видовите на ризици и мерење и управување со ризиците при инвестирање во ХВ. Во делот на Структурата на портфолиото на ХВ кај лимити/ограничувања, направени се измени во насока на утврдување на посебни лимити за хартии од вредност издадени од држави/централни банки, меѓународни финансиски институции, меѓународни организации и мултилатерални развојни банки, регионални и локални влади на држави кои ги исполнуваат критериумите за минимален кредитен рејтинг на издавач издаден од реномирана кредитна агенција, како и лимити за хартии од вредност издадени од странски издавачи.

- **Политика за откривање и превенција на измами во Комерцијална банка АД Скопје**

Политиката за откривање и превенција на измами во Комерцијална банка АД Скопје има за цел воспоставување централизиран процес на откривање и превенција на измами во Комерцијална банка АД Скопје. Политиката го дефинира терминот измама, го идентификува и оценува ризикот од измами и спроведување на процесите, процедурите и контролите потребни за ублажување на ризиците и намалување на можностите за измама, воспоставување информативен систем кој ќе овозможи соодветно мерење или оцена на ризикот од измама, како и соодветно и навремено известување на работниците вклучени во преземањето и управувањето со ризикот од измами и органите на Банката за профилот на ризичност на Банката, како основа за носење соодветни деловни одлуки, создавање и одржување на култура на чесност и висока етика, вклучувајќи разбирање и свесност за ризиците и контролите и ефикасен систем на внатрешна контрола.

- **Политика за управување со ризик од друга договорна страна на Комерцијална банка АД Скопје**

Поголем дел од одредбите кои ги содржи Политика за управување со ризик од друга договорна страна на Комерцијална банка АД Скопје, се веќе содржани во други интерни акти на Банката. Иако Банката во моментот нема материјална изложеност кон овој ризик, со цел интегрално сублимирање на регулираноста на воспоставените процеси во Банката поврзани со истиот, Надзорниот одбор на Банката донесе посебен акт – Политика за управување со ризик од друга договорна страна на Комерцијална банка АД Скопје.

- **Политика за објавување извештаи и податоци на Комерцијална банка АД Скопје**

Политиката за објавување извештаи и податоци од страна на Комерцијална банка АД Скопје е изготвена согласно Одлуката за објавување извештаи и податоци од страна на банките донесена од НБРСМ (Службен весник на РСМ бр.36/2023 и 179/2024) и согласно законската регулатива која се однесува на обелоденување на податоци и објавување на извештаи од страна на банките. Потребата од донесување на Политиката произлегува од должноста на Банката за обезбедување транспарентност во своето работење, со цел засегнатите страни (корисниците на податоците) да располагаат со соодветни, точни и навремени информации потребни за донесување информирани и одговорни економски одлуки. Политиката ги уредува извештаите и податоците што ги објавува Банката, формата и фреквенцијата на објавување, начинот на идентификување на материјалните, сопствените и доверливите податоци, начинот на оцена на соодветноста на објавувањето и надлежноста за потврдување на усогласеноста на објавените извештаи и податоци со регулативата.

- **Измени на Политиката за одржливост на Комерцијална банка АД Скопје**

Измените на Политиката за одржливост на Комерцијална банка АД Скопје се во согласност со Кодексот за корпоративно управување на котираните друштва на Македонската берза АД Скопје, со насоките за начинот на управување со ризиците поврзани со климатските промени на НБРСМ и со резултатите од ГАП анализата на усогласеноста на Банката во поглед на управувањето со ризиците поврзани со климатските промени, која била спроведена во првата половина од 2024 година во рамките на техничката помош на Програмата за зелени финансиски системи на Европската инвестициска банка.

- **Измени на Политиката за управување со кредитен ризик на Комерцијална банка АД Скопје**

Измените на Политиката за управување со кредитен ризик на Комерцијална банка АД Скопје се во согласност со (i) Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 57/2023) согласно која Банката треба да го предвиди начинот на кој го има предвид влијанието на ризиците поврзани со климатските промени при управувањето со кредитниот ризик; (ii) Насоките за начинот на управување со ризиците поврзани со климатските промени од НБРСМ согласно кои банките ќе бидат должни во политиката за управување со кредитниот ризик и/или во другите

интерни акти за идентификување, мерење, контрола или намалување и следење на кредитниот ризик (правила, процедури и слично), да го определат начинот на кој го земаат предвид влијанието на ризиците поврзани со климатските промени при управувањето со кредитниот ризик. Тоа ќе подразбере воспоставување јасни политики и процедури за навремено идентификување, мерење, оценување, следење, известување и контрола или ублажување на влијанието на двигателите на ризиците поврзани со климатските промени врз изложеноста на Банката на кредитниот ризик. Овие двигатели треба да се оценуваат во текот на целиот животен век на кредитните изложености, (iii) Дадена препорака по извршена внатрешна ревизија на воспоставена интерна контролна рамка во Банката и активности за спроведување на Политиката на одржливост од јануари 2024 година и ГАП Анализата спроведена во рамки на GFS TA Програмата за техничка помош на ЕИБ од јуни 2024 година, согласно која климатските фактори на ризик треба да се вклучат во процесот на управување со кредитен ризик, како и во целокупниот процес на управување со ризиците.

- **Одлуки за утврдување лимити за вкупна изложеност на Комерцијална банка АД Скопје спрема одредени комитенти и со нив поврзаните лица**

Одлуките се донесени согласно надлежноста на Надзорниот одбор, уредена во Статутот на Банката и со Кредитната политика и постапки на Банката, за одобрување изложеност спрема поединечно лице од над 20 %, односно давање согласност за одобрување изложеност спрема поединечно лице од над 13 % од сопствените средства на Банката. Со цел да се обезбеди побрза, квалитетна и ефикасна услуга на комитентите, Надзорниот одбор со посебни одлуки утврдува вкупни лимити на кредитна изложеност спрема одредени комитенти и со нив поврзаните лица, додека поединечните одлуки за одобрување на кредитна изложеност во рамки на одобрените лимити ги донесува Одборот за управување со ризици. Лимитите се утврдени врз основа на претходно спроведена анализа и се ревидираат најмалку на тримесечна основа.

- **Одлука за утврдување лимити за вкупна изложеност на Комерцијална банка АД Скопје спрема банки и штедилници во Република Северна Македонија и спрема странски банки**

Во согласност со Политиката за изложеност на Комерцијална банка АД Скопје спрема банки и штедилници во Република Северна Македонија и спрема странски банки, Надзорниот одбор воспостави лимити за изложеност на Банката кон одредени банки.

- **Одлука за каматните стапки на Банката**

При донесувањето на Одлуката за камати стапки на Комерцијална банка АД Скопје, предвид е земена профитабилноста на Банката, нејзината конкурентска позиција во банкарскиот систем и настојувањето Банката да го одржи приматот на банкарскиот пазар во Република Северна Македонија. Поединечните одлуки за измени и дополнувања на Одлуката за каматните стапки се проследени со подетални образложенија кои содржат квантификации на финансиските ефекти од промените на каматните стапки, компаративна анализа со конкурентските банки, како и образложение за пазарното учество или целта која се настојува да се постигне со соодветните измени.

- **Одлука за тарифата на надоместоци за услугите што ги врши Банката**

При донесувањето на Одлуката за Тарифа на надоместоците за услугите што ги врши Комерцијална банка АД Скопје, предвид е земена профитабилноста на Банката, нејзината конкурентска позиција во банкарскиот систем и настојувањето Банката да го одржи приматот на банкарскиот пазар во Република Северна Македонија. Поединечните одлуки за измени и дополнувања се проследени со подетални образложенија кои содржат квантификации на финансиските ефекти од промените на висината на надоместоците, компаративна анализа со конкурентските банки, како и образложение за пазарното учество или целта која се настојува да се постигне со соодветните измени.

4. ДРУГИ АКТИВНОСТИ НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР

Поаѓајќи од надлежностите што ги има Надзорниот одбор согласно Законот за банките и Статутот на Банката, во овој извештаен период за одбележување се и следните активности преку кои Надзорниот одбор ја извршуваше својата надзорна функција:

- **Наплата на побарувањата од правни и од физички лица**

Во извештајниот период, Надзорниот одбор со особено внимание ја следеше и повеќе пати расправаше за наплатата на побарувањата со соодветни препораки за понатамошно постапување. Како резултат на преземените мерки и интензивните активности за наплата на проблематичните пласмани во периодот јануари – декември 2024 година, наплатени се проблематични побарувања од правни лица во вкупен износ од 530.829.968,00 денари, и тоа со готовинска уплата од должниците и заложените должници 57.632.197,00 денари, со преземање на заложен имот 109.766.694,00 денари, со продажба на заложен имот на лицитација 338.600.893,00 денари, со отстапување - продажба на побарувањата на други субјекти 22.958.504,00 денари и во стечајни постапки се наплатени 1.871.680,00 денари.

Во текот на 2024 година се наплатени побарувања од физички лица, за кои е поведена постапка за присилна наплата, во вкупен износ од 130.295.840,00 денари, од кои со готовинска уплата 110.179.209,00 денари, со продажба на заложен имот на лицитација 20.116.631,00 денари и со преземање на заложен имот 8.041.241,00 денари.

- **Следење на статусот на информативната сигурност во Банката**

Надзорниот одбор редовно го следеше статусот на информативната сигурност преку информациите на одговорните лица за сигурноста на информативниот систем за спроведените и планираните активности.

- **Продажба на недвижен имот стекнат врз основа на ненаплатени побарувања**

Надзорниот одбор, во рамките на своите надлежности утврдени со законската регулатива и Политиката за управување со имотот на Банката, во 2024 година донесе повеќе одлуки и планови за продажба на недвижен имот стекнат врз основа на ненаплатени побарувања, а кој Банката не го користи за извршување на своите функции. Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше извештаите од Одборот за управување со ризици за преземените средства, активностите за нивна продажба, статусот на реализирање на плановите за продажба и за продадените преземени средства. Во 2024 година Банката продаде имот стекнат врз основа на ненаплатени побарувања по продажна цена во износ од 2.565.188.049 денари.

- **Разгледување на извештаите за профил на ризичност, извештаите за профил на ризичност - стратегиски ризик и извештаите за профил на ризичност од аспект на кредитниот ризик**

Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше извештаите за профил на ризичност од аспект на стратегиски ризик и од аспект на кредитниот ризик и преку нивната анализа утврди дека во текот на 2024 година Банката нема значителна изложеност на ликвидносен ризик, валутен ризик, ризик на каматните стапки, пазарен, оперативен и репутациски ризик. Банката континуирано ја усогласува својата работа со супервизорските стандарди од Законот за банки и Законот за трговски друштва. Континуирано се врши анализа и следење на економските фактори и технолошките промени, економските трендови во националната, регионалната и во глобалната економија, со што се стекнуваат информации кои се потребни за процесот на одлучување. Стратегискиот и деловниот план се носат врз основа на адекватна подготовка, со соодветно поставување стратешки цели и иницијативи, при што се земени предвид макроекономското опкружување, конкуренцијата во сите клучни активности кои ги врши Банката, внатрешните можности и други релевантни фактори и околности.

- **Анализа на резултатите од извршено стрес-тестирање**

Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше резултатите од стрес-тестирањето заради оцена на потенцијалното влијание на еден или на повеќе внатрешни или надворешни фактори на ризик врз вредноста на средствата и обврските, односно врз нивото на сопствените средства и на адекватноста на капиталот. Стрес-тестирањето е извршено за кредитен ризик, ликвидносен ризик, валутен ризик и ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, со користење на моделот предложен од НБРСМ.

- **Извештај за структурата на вкупната кредитна изложеност, според категорија на ризик и по активности/области што се од значење за изложеноста на Банката на кредитен ризик и Извештај за нивото и движењето на исправката на вредност и посебна резерва на ниво на вкупната кредитна изложеност**

Во согласност со барањата од НБРСМ, Надзорниот одбор на секои три месеци ги разгледуваше извештаите од Секторот за управување со ризици и планирање.

- **Извештаи од Одборот за управување со ризици, Самостојната дирекција за внатрешната ревизија и Самостојната дирекција за контрола на усогласеноста на работењето на Банката и спречување перење пари**

Надзорниот одбор ги следеше активностите на Одборот за управување со ризици преку редовно разгледување на извештаите, при што е констатирано дека Одборот за управување со ризици соодветно и континуирано го следи и оценува степенот на ризичност, ги анализира извештаите релевантни за управување со ризиците, како и ефектите од управувањето со ризиците. Ефектите од управувањето со ризиците на Банката се соодветно прикажани преку извештаите на Одборот за управување со ризици и разгледаните информации за изложеност на кредитен, ликвидносен, пазарен ризик, ризик на каматни стапки, валутен, оперативен и другите видови ризици.

Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше и ги следеше извештаите од Самостојната дирекција за внатрешната ревизија и во зависност од констатираните состојби во работењето на Банката, донесуваше соодветни заклучоци и преземаше мерки за надминување на истите.

Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше и извештаите од Самостојната дирекција за контрола на усогласеноста на работењето на Банката и спречување перење пари.

- **Преглед на пролонгирани и реструктурирани побарувања на Банката, исклучоци на ниво на Банка, одобрени кредити со отстапки – население и наплатени нефункционални кредитни изложености**

Надзорниот одбор на квартална основа ги разгледуваше прегледите за пролонгирани и реструктурирани побарувања на Банката и прегледите на наплатени нефункционални кредитни изложености.

Надзорниот одбор на секои три месеци ги разгледуваше прегледите на исклучоци на ниво на Банката од Секторот за кредитирање население. Надзорниот одбор на квартална основа ги разгледуваше прегледите на одобрени кредити со отстапки од Секторот за кредитирање население.

- **Одлука за одобрување на Одлуката за престанување со работа на Експозитура на Комерцијална банка АД Скопје – „Лисиче Скопје“**

Во насока на одржување на квалитетот на услугата на соодветно ниво, следење на стратешките цели на Банката и следствено организирање на расположливите ресурси заради постигнување на утврдените цели, донесена е Одлука за затворање на Експозитура на Комерцијална банка АД Скопје – „Лисиче Скопје“. Со оптимизирање на деловната мрежа може да се постигне соодветна понуда и квалитет на услугите кон клиентите и наедно да се негува долгогодишен деловен однос заснован на доверба. Банката навремено ги информирала клиентите на експозитурата и соодветно ги пренасочила кон други експозитури на Банката, како и кон сите расположливи платежни канали на Банката. Правните лица кои се редовни клиенти на експозитурата, исто така, се навремено известени и контактирани со цел пронаоѓање оптимално решение за извршување на редовните трансакции.

- **Одлука за одобрување на Одлуката за престанување со работа на Експозитура на Комерцијална банка АД Скопје – „Чешма Скопје“**

Во насока на оптимизирање на работењето на експозитурите на Банката, иницирано од потребата за намалување на трошоците, заштеда на ресурсите и поадекватно искористување на истите, донесена е Одлука за престанување со работа на Експозитура на Комерцијална банка АД Скопје – „Чешма Скопје“. Сите клиенти – физички и правни лица се соодветно известени и насочени да ги користат услугите на најблиската експозитура или да употребуваат алтернативни канали за извршување на редовните трансакции.

5. СОРАБОТКА СО УПРАВНИОТ ОДБОР

Во текот на 2024 година Надзорниот и Управниот одбор остварија континуирана соработка која обезбеди одлуките на Надзорниот одбор да бидат донесени во транспарентна и документирана постапка.

Политиките, актите и одлуките од надлежност на Надзорниот одбор се изготвени и предложени од страна на Управниот одбор и Одборот за управување со ризици на Банката. Надзорниот одбор разгледува и одобрува и други акти и извештаи кои се претходно донесени или изготвени од Управниот одбор.

Со деловниците за работа, политиките и другите интерни акти на Банката, детално се дефинирани правата и одговорностите на Надзорниот одбор и на Управниот одбор, како и соработката и линиите на известување меѓу органот на надзор и органот на управување.

Надзорниот одбор на месечна основа ги разгледуваше и ги анализираше извештаите за финансиските резултати и работењето на Банката изготвени од Управниот одбор, при што оцени дека сите доставени извештаи даваат соодветна и комплетна слика за финансиските резултати, позначајните аспекти од работењето на Банката и за работењето на Управниот одбор за односниот период.

Членовите на Управниот одбор присуствуваа на седниците на Надзорниот одбор и, согласно своите дефинирани надлежности, даваа дополнителни образложенија за материјалите доставени за седниците. На наведените средби, по принципот на добро корпоративно управување, водеа отворени дискусии по однос на материјалите за седниците на Надзорниот одбор и за сите значајни прашања од работењето на Банката. Управниот одбор редовно го информираше Надзорниот одбор и ги даваше своите согледувања за сите релевантни прашања кои може да имаат влијание врз работењето на Банката, како и за севкупниот развој на настаните во банкарската и во деловната сфера.

Соработката со Управниот одбор се одвиваше за сите значајни прашања од работењето на Банката, особено при дефинирање на деловните цели и развојниот план на Банката, стратегиите за преземање и управување со ризиците, профилот на ризичност, политиките за остварување на деловните цели и целите во однос на профилот на ризичност на Банката.

Покрај членовите на Управниот одбор, во улога на внатрешен правен советник, на седниците на Надзорниот одбор редовно присуствуваа и директорите кои раководат со организационата единица која е одговорна за поддршка на органите на Банката и за правилна примена на законските процедури и интерните акти од страна на органите, како и Директорот на Самостојната дирекција за внатрешна ревизија.

6. СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

Во текот на 2024 година се донесени неколку одлуки од страна на Надзорниот одбор во кои е идентификуван судир на интереси на некој од членовите на Надзорниот одбор. Членовите на Надзорниот одбор чија објективност била доведена во прашање заради судир на интереси, пред седниците даваа изјави за судир на интереси и не учествуваа во разгледување и донесување на соодветните одлуки.

7. ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР ОД АСПЕКТ НА ПОЕДИНЕЧНИТЕ ЧЛЕНОВИ

Членовите на Надзорниот одбор на Банката, со стекнатото образование и искуство од различни области, успешно го следеа и оценуваа работењето на Управниот одбор во 2024 година. Тие имаат познавања од областа на локалната и регионалната економија и финансии во Република Северна Македонија, надополнето со познавањата од областа на глобалната економија и финансии. Во 2024 година во извршување на надзорната функција на Банката членовите на Надзорниот одбор остварија одлична меѓусебна соработка, разменувајќи свои искуства и знаења.

Сите членови на Надзорниот одбор дадоа активен и значителен придонес во функционирањето на Одборот. Одлуките на Надзорниот одбор се донесени во транспарентна и документирана постапка, врз основа на компетентна и објективна процена. Во согласност со принципите на добро корпоративно управување, Надзорниот одбор оствари добра соработка со Управниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Самостојната дирекција за внатрешната ревизија, без притоа да учествува во секојдневното управување со Банката. Ваквиот начин на работа на Надзорниот одбор

придонесе за стабилно, сигурно и ефикасно управување и соодветен надзор врз органите и работењето на Банката.

1. Александра Максимовска Стојкова – независен член и Претседател на Надзорниот одбор

Александра Максимовска Стојкова со своето знаење и повеќегодишно искуство како професор на Правниот факултет Јустинијан I на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, има широки познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Таа ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на реномиран професор по правни науки. Таа ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како независен член на Надзорниот одбор на Банката, Александра Максимовска Стојкова објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оцена на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор и избегнува следење на колективните ставови. Имајќи предвид дека Александра Максимовска Стојкова не членува во органи на надзор и/или органи на управување на други друштва, таа посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од нејзините надлежности како независен член на Надзорниот одбор.

Александра Максимовска Стојкова во улога на Претседател на Надзорниот одбор се грижеше за правилно функционирање на Одборот во 2024 година. Во извештајниот период, од страна на Претседателот на Надзорниот одбор седниците се свикувани редовно и навремено, во согласност со Деловникот за работа на Надзорниот одбор. Претседателот го утврдуваше предлогот за дневен ред на седниците, претседаваше и раководеше со седниците, се грижеше за навремено доставување на потребните материјали, обезбедување целосни и навремени информации на членовите на Одборот и доволно време за подготовка од страна на членовите. Претседателот поттикнуваше активна и отворена дискусија на седниците на Одборот, со доволно време за поставување дополнителни прашања и давање образложенија по материјалите доставени за седницата. Истовремено, како независен член на Надзорниот одбор, објективно и независно учествуваше во работата и одлучувањето на Одборот преку давање свои забелешки, мислења, препораки и предлози со цел понатамошно успешно работење на Банката. Александра Максимовска Стојкова во име на Надзорниот одбор ги потпишуваше донесените одлуки и другите акти. Како член на Одборот за ревизија, Александра Максимовска Стојкова придонесе за успешно координирање на активностите на Одборот за ревизија и на Надзорниот одбор на Банката. Во својство на Претседател на Надзорниот одбор, Александра Максимовска Стојкова даде значителен придонес за ефикасно и успешно работење на Надзорниот одбор на Банката и за остварување добра соработка на Надзорниот одбор со Управниот одбор, Одборот за ревизија, Одборот за управување со ризици и Кредитниот одбор на Банката.

Учествуваше во работата на 10 седници на Надзорниот одбор во текот на 2024 година.

2. Ванчо Чифлиганец – член и Заменик-претседател на Надзорниот одбор

Ванчо Чифлиганец со своето знаење и искуство на долгогодишен стопанственик и професор по економска геологија и менаџмент, како и сопственик и менаџер на успешна компанија, има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на успешен стопанственик. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Ванчо Чифлиганец објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оцена на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор. Ванчо Чифлиганец како заменик-претседател на Надзорниот одбор, го заменува и ги потпишуваше актите во отсуство на Претседателот на Надзорниот одбор.

Покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, Ванчо Чифлиганец извршува и функција на Управител во Градежната компанија АД ОРА Инженеринг ДООЕЛ Скопје и посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката.

Ванчо Чифлиганец, со своето работно искуство во стопанството во Република Северна Македонија, придонесе за успешно извршување на активностите на Надзорниот одбор. Тој даваше препораки и иницијативи во врска со материјалите за седниците на Надзорниот одбор, работењето на филијалите на Банката и учествуваше во расправите по сите останати прашања од надлежност на Надзорниот одбор.

Учествуваше во работата на 9 седници на Надзорниот одбор во текот на 2024 година.

3. Горан Антевски - член

Горан Антевски со своето знаење и искуство како успешен стопанственик, има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на успешен стопанственик. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Горан Антевски објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оцена на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Горан Антевски, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, извршува и функција на Управител во Друштвото за производство и трговија Раде Кончар – ТЕП ДООЕЛ Скопје, и тој посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката.

Горан Антевски, применувајќи го своето искуство стекнато како успешен стопанственик и своите познавања за севкупните услови во стопанството во Република Северна Македонија, даде значителен придонес во работењето на

Одборот. Горан Антевски активно учествуваше во расправите по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, даваше свои забелешки и мислења, особено во разгледување на позицијата на Банката во однос на конкурентските банки, унапредување на информативниот систем и придонесе за успешно извршување на активностите на Надзорниот одбор на Банката во 2024 година.

Учествуваше во работата на 10 седници на Надзорниот одбор во текот на 2024 година.

4. Сашо Наумоски – член

Сашо Наумоски со своето знаење и искуство како менаџер на успешна компанија, има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на успешен менаџер. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Сашо Наумоски објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оцена на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Иако Сашо Наумоски, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, извршува и функција на Генерален извршен директор на ПИ Витаминка АД Прилеп, сепак тој посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје.

Сашо Наумоски, со своето повеќегодишно работно искуство во стопанството на Република Северна Македонија, придонесе за успешно функционирање на Одборот. Сашо Наумоски активно и објективно, со изнесување свои забелешки и мислења, учествуваше во расправите по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, разгледувањето на состојбата на одделни комитенти, одржување на конкурентната позиција на Банката во банкарскиот систем, работењето на филијалите на Банката, како и во разгледувањето и донесувањето на актите на Надзорниот одбор.

Учествуваше во работата на 9 седници на Надзорниот одбор во текот на 2024 година.

5. Ивана Милковска Симева – член

Ивана Милковска Симева со своето знаење и повеќегодишно искуство како менаџер на успешна компанија има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување, како и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Таа ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Ивана Милковска Симева поседува репутација на успешен менаџер и стопанственик, ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Таа објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оцена на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор и избегнува следење на колективните ставови.

Иако Ивана Милковска Симева, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, извршува и функција – член на Надзорниот одбор на ГД Гранит АД

Скопје, сепак таа посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од нејзините надлежности како член на Надзорниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје.

Ивана Милковска Симева, даде значителен придонес во работењето на Одборот, применувајќи го своето професионално искуство во областа на стопанството во Република Северна Македонија. Таа активно учествуваше во разгледување на прашањата поврзани со регулаторните барања за работењето на Банката, извештаите од работењето на органите на Банката, како и останатите прашања од надлежност на Надзорниот одбор.

Учествуваше во работата на 4 седници на Надзорниот одбор во текот на 2024 година.

6. Петар Теговски – независен член

Петар Теговски со своето знаење и долгогодишно работно искуство во банкарскиот сектор, а потоа и во стопанството на Република Северна Македонија, има широки познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на почитуван стопанственик. Петар Теговски ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како независен член на Надзорниот одбор на Банката Петар Теговски, објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оценка на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Иако Петар Теговски, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, ги извршува и функциите – член на Управен одбор на Галеб АД Охрид и член на Надзорниот одбор на Инекс Горица АД Охрид, сепак тој посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како независен член на Надзорниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје.

Како член на Надзорниот одбор и на Одборот за ревизија, Петар Теговски има значајна улога во остварувањето на успешна и координирана соработка на овие два одбора. Со своето широко познавање и практично искуство од областа на финансиите и банкарството, тој значително придонесе за успешно извршување на активностите на Надзорниот одбор во 2024 година, особено од аспект на анализа и оценка на финансиските и деловните извештаи за работењето на Банката, нејзините производи и услуги, системите на внатрешна контрола, ризиците на кои е изложена Банката и политиките за управувањето со ризиците. Петар Теговски активно учествуваше во работата на седниците на Надзорниот одбор и во донесувањето одлуки и други акти и без одржување седница, со писмена согласност на членовите на Одборот.

Учествуваше во работата на 4 седници на Надзорниот одбор во текот на 2024 година.

7. Фатмир Етеми – член

Фатмир Етеми, со своето знаење и искуство како директор на успешна компанија, има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во

Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на успешен менаџер. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Фатмир Етеми објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оцена на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Иако Фатмир Етеми, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, извршува функција на Управител на ЗСФ КОМ ДООЕЛ Скопје и член на Надзорниот одбор на Скопски пазар АД Скопје, сепак тој посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје. Фатмир Етеми, активно и објективно, со изнесување свои забелешки и мислења, учествуваше во расправите по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, како и во разгледувањето и донесувањето на актите на Надзорниот одбор, со што даде придонес во остварувањето на надзорната функција на Одборот.

Учествуваше во работата на 10 седници на Надзорниот одбор во текот на 2024 година.

8. ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Работењето на Надзорниот одбор во текот на 2024 година беше во рамките на законски утврдените надлежности и основните акти со кои е уредена деловната политика на Банката и основните цели на Банката, давање насоки за преземање мерки и активности заради успешно одржување на позицијата на Банката во банкарскиот систем, следење на трендовите и новините, подобрување на наплатата на побарувањата и прилагодување на работењето кон потребите на пазарот.

Сите членови на Надзорниот одбор дадоа активен и значителен придонес во функционирањето на Одборот. Одлуките на Надзорниот одбор се донесени во транспарентна и документирана постапка, врз основа на компетентна и објективна проценка. Во согласност со принципите на добро корпоративно управување, Надзорниот одбор оствари добра соработка со Управниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Самостојната дирекција за внатрешна ревизија, без притоа да учествува во секојдневното управување со Банката. Ваквиот начин на работа на Надзорниот одбор придонесе за стабилно, сигурно и ефикасно управување и соодветен надзор врз органите и работењето на Банката.

**ПРЕТСЕДАТЕЛ НА
НАДЗОРНИОТ ОДБОР НА БАНКАТА**
Александра Максимовска Стојкова

